

Kennisgeving voornemen en participatie Buitenwaarden Windesheim

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat heeft het voornemen om een verkenning uit te voeren naar de verbetering van de ecologische waterkwaliteit binnen Buitenwaarden Windesheim. Het gaat hier om een nationale opgave vanuit de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). Een mogelijke oplossing voor deze opgave in de fysieke leefomgeving is de aanleg van twee meestromende nevengeulen, natuurvriendelijke oevers en het aanbrengen van rivierhout. Hiervoor zal op grond van de huidige inzichten een projectbesluit worden genomen, zoals bedoeld in artikel 5.44 van de Omgevingswet die op 1 januari 2024 van kracht wordt. Met deze kennisgeving wordt iedereen geïnformeerd en uitgenodigd om mee te denken over de verkenning van oplossingsrichtingen, waaronder de mogelijke aanleg van geulen, natuurvriendelijke oevers en het aanbrengen van rivierhout. Ook beschrijft de kennisgeving hoe u kunt reageren en waar u informatie kunt vinden.

Wat is de opgave?

De opgave voor Buitenwaarden Windesheim is onderdeel van een groter programma dat Rijkswaterstaat uitvoert in het kader van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW), in opdracht van de Minister van Infrastructuur en Waterstaat. Het doel van deze richtlijn is om uiterlijk in 2027 de ecologische waterkwaliteit van onze rivieren, meren, beken, kustzones en bijbehorende grondwateren op orde te hebben. Door allerlei ingrepen in het riviersysteem ten behoeve van onder andere hoogwaterveiligheid, scheepvaart, landbouw en drinkwater is het leefgebied van veel dier- en plantensoorten verdwenen of achteruitgegaan. Met diverse maatregelen wordt het riviersysteem weer meer in balans gebracht met de natuur. Sinds 2009 zijn al verschillende maatregelen uitgevoerd. In april 2020 heeft de Minister van Infrastructuur en Waterstaat het maatregelpakket van kansrijke maatregelen geactualiseerd en opnieuw vastgesteld. Deze maatregelen worden nu door Rijkswaterstaat verder verkend en vervolgens tot planuitwerking gebracht. De opgave op dit deel van de IJssel is het verbeteren van de ecologische waterkwaliteit door het creëren van leefgebied voor verschillende dier- en plantensoorten die thuishoren in het riviersysteem van de IJssel, maar daar nu ontbreken of nog maar beperkt voorkomen. Het waarborgen van een goede waterkwaliteit is in de Nationale Omgevingsvisie aangemerkt als een nationaal belang. Een goede waterkwaliteit is nodig om het water te kunnen inzetten voor verschillende gebruiksfuncties, inclusief de ontwikkeling van natuur. Europese richtlijnen (zoals de KRW en Natura 2000) dragen hier in belangrijke mate aan bij.

Kenmerken van het gebied Buitenwaarden Windesheim

Aan de rechteroever van de IJssel, ter hoogte van de plaatsen Windesheim en Harculo, liggen de Buitenwaarden Windesheim. In het zuidelijke deel van het gebied zijn zandwinplassen met begroeide oevers aanwezig. Deze plassen zijn ontstaan op de plaats van een oude geul die vergraven is ten behoeve van kleiwinning. Rondom deze plassen en in het middendeel van het gebied is natuurlijk grasland aanwezig. Het zuidelijke deel van de Buitenwaarden Windesheim is in eigendom van Staatsbosbeheer. Het noordelijke deel van het gebied is ingericht als productiegrasland en is in particulier eigendom. Langs de winterdijk liggen in de moerassige laagte enkele kleine geïsoleerde plassen die voor de natuur heel waardevol zijn. Er staan ook enkele woningen in het gebied.

Mogelijke oplossingsrichtingen: aanleg van meestromende nevengeulen, natuurvriendelijke oevers en rivierhout

De aanleg van meestromende nevengeulen, natuurvriendelijke oevers en rivierhout kan een bijdrage leveren aan de realisatie van de KRW-opgave op dit deel van de IJssel. Daarom worden meestromende nevengeulen, natuurvriendelijke oevers en rivierhout als mogelijke oplossingen nader verkend. Strangen

en meestromende nevengeulen komen van nature voor langs de IJssel maar zijn in de loop van de geschiedenis door bedijking en rechtekken van de rivieren grotendeels verdwenen. In Buitenwaarden Windesheim kunnen mogelijk twee meestromende nevengeulen worden gerealiseerd. Hierdoor worden natuurlijke processen van erosie en sedimentatie van zand hersteld en wordt de variatie aan stroming, diepte en helderheid van water in de uiterwaard vergroot. Zo ontstaan gebieden met ondiep, stromend water, die zuurstofrijk zijn en geschikt leefgebied vormen voor zeldzame en beschermde soorten als barbeel en sneep. Op deze manier verbetert de ecologische waterkwaliteit op dit deel van de IJssel. Door de oevers natuurvriendelijker in te richten met minder verharding, meer natuurlijke onderwaterstructuren en door luwte te creëren, ontstaat er meer leefgebied voor soorten als de rivierrombout en andere onderwaterdiertjes, water- en oeverplanten en voor vissoorten zoals winde en rivierprik. Zo vergroot de maatregel de rijkdom aan kenmerkende soorten in de rivier. Door rivierhout in de IJssel te plaatsen ontstaat een interessant onderwaterbiotoop. Wieren, algen en mossen vestigen zich op het hout en trekken minuscule waterdiertjes aan. Die trekken weer vissen aan, die ook nog eens hun eitjes kunnen leggen op de rustige plekjes tussen de takken en wortels. Ook vinden vislarven en (jonge) vis tussen de takken een veilig heenkomen. Zo vormt het rivierhout als het ware een zoetwaterkoraalrif dat het ecosysteem verrijkt.

Participatie

Bij het versterken van de riviernatuur heeft Rijkswaterstaat oog voor alle relevante belangen zoals wonen, werken en recreëren en voor de mogelijkheid om kansen te benutten. De maatregelen moeten passen bij de lokale omstandigheden en ontwikkelingen in een gebied. Om tijdig te bepalen welke maatregelen bij een gebied passen, hebben we de kennis nodig van de mensen die zich verbonden voelen met het gebied. Zo kunnen we samen zoeken naar oplossingen en draagvlak. Daarom nodigen we iedereen uit om mee te denken, suggesties te doen en ideeën in te brengen binnen de kaders van de opgave. Dat doen we door informatie te verstrekken over doelen en status en informatie over het gebied op te halen. We zetten daarvoor onze website www.samenwerkenaanriviernatuur.nl in en het contact met de omgevingsmanager die de belangen van het gebied behartigt. In opdracht van Rijkswaterstaat onderzoekt het samenwerkingsverband GROW (Arcadis, Antea Group, HKV Lijn in water en Waardenburg Ecology) de haalbaarheid van meestromende nevengeulen, natuurvriendelijke oevers en rivierhout als mogelijke oplossing in Buitenwaarden Windesheim. In de afgelopen tijd zijn in het kader van de verkenning andere organisaties zoals de gemeente Zwolle, IJsselwerken, ENGIE, Plaatselijk Belang Windesheim, Natuurplatform Zwolle, de sportvisserij en Landschapsbelangen Harculo-Herxen-Windesheim al benaderd. Ook is bij particuliere grondeigenaren en -gebruikers in het gebied relevante informatie over Buitenwaarden Windesheim opgehaald. Vervolgens is met behulp van diverse specialisten een gedetailleerde analyse van het gebied en een schetsontwerp opgesteld.

Waarover kunt u meedenken?

Tijdens de verkenning vergaart Rijkswaterstaat kennis over de aard van de opgave, de voor de fysieke leefomgeving relevante ontwikkelingen en de mogelijke oplossingen voor die opgave. Rijkswaterstaat vraagt iedereen middels deze kennisgeving mee te denken, suggesties te doen, ideeën in te brengen en eventuele alternatieven aan te dragen voor de mogelijke oplossingen van meestromende nevengeul, natuurvriendelijke oevers en rivierhout in Buitenwaarden Windesheim. De aangedragen oplossingen worden door Rijkswaterstaat in redelijkheid in beschouwing genomen aan de hand van een aantal uitgangspunten. De aangedragen oplossing moet:

1. redelijkerwijs een oplossing bieden voor de genoemde KRW-opgave;
2. technisch uitvoerbaar en juridisch haalbaar zijn;
3. beheerbaar zijn door Rijkswaterstaat;
4. geen afbreuk doen aan de ruimtelijke kwaliteit en de waarden in het gebied;
5. passen binnen het vastgestelde budget en de planning die leidt tot realisatie uiterlijk in 2027.

We horen graag uw reactie op onder andere de volgende vragen:

1. Onderkent u de urgentie en het belang van de benoemde opgave?
2. Op welke manier wilt u betrokken worden?
3. Vindt u dat de juiste oplossingsrichting (het voornemen) wordt onderzocht of heeft u nog aanvullingen of andere ideeën hierover?
4. Welke aandachtspunten heeft u voor de uit te voeren onderzoeken of inschakeling van deskundigen?

Hoe kunt u meedenken?

Gedurende het gehele project organiseren we mogelijkheden om te participeren. Op de website kunt u hier meer over lezen. Concreet voor deze fase van het project vragen wij u tot uiterlijk 14 december 2023 schriftelijk en/of mondeling te reageren op de opgave en de mogelijke oplossingsrichting. Uw inbreng wordt betrokken bij de verkenning. Aan het einde van de verkenning zal voor dit project een publieksbijeenkomst gepland worden. De exacte datum en locatie van de publieksbijeenkomst wordt gepubliceerd op de website <https://www.samenwerkenaanriviernatuur.nl/buitenwaarden-windesheim>. Daar staat dan ook beschreven hoe u zich kunt inschrijven voor deze publieksbijeenkomst. U kunt dan onder andere reageren op een schetsontwerp, waarin de opties van meestromende nevengeulen, natuurvriendelijke oevers en rivierhout in beeld zijn gebracht.

Reageer schriftelijk of mondeling

U kunt op drie manieren reageren op deze kennisgeving:

1. Digitaal

Mail naar: sarn@rws.nl

2. Mondeling

Denk mee tijdens een publieksbijeenkomst of tijdens een keukentafelgesprek met de Omgevingsmanager van het gebied. U kunt contact met hem/haar opnemen via het emailadres sarn@rws.nl

3. Per post

Stuur een gefrankeerde brief naar:

Rijkswaterstaat

t.a.v. KRW Oost Nederland project Buitenwaarden Windesheim

Postbus 2232 3500 GE Utrecht

Wat gebeurt er met uw reactie en hoe verloopt de procedure?

U ontvangt een ontvangstbevestiging op uw inbreng en een inhoudelijke reactie retour. Uw inbreng wordt betrokken bij de verkenning. Als u een mogelijke oplossing voor de opgave aandraagt, heeft u de mogelijkheid de Minister te verzoeken om advies te vragen aan een onafhankelijke deskundige. De Minister beslist aan de hand van de eerder beschreven uitgangspunten of uw voorgedragen mogelijke oplossing redelijkerwijs in beschouwing moet worden genomen. Er zal voor dit project geen voorkeursbeslissing worden genomen als bedoeld in artikel 5.49 van de Omgevingswet. Na afronding van de verkenning zal in de planuitwerkingsfase een verdere uitwerking worden gedaan in een voorlopig ontwerp dat de basis vormt voor een ontwerp-projectbesluit. Dit ontwerp-projectbesluit wordt ter inzage gelegd en hiertegen kan eenieder zienswijzen naar voren brengen. In de reactienota bij het ontwerp-projectbesluit wordt teruggekoppeld wat er met uw inbreng is gedaan. Na vaststelling wordt het definitieve projectbesluit ter inzage gelegd. Hiertegen kunnen rechtsmiddelen worden aangewend.

Meer informatie?

Op de website www.samenwerkenaanriviernatuur.nl vindt u actuele informatie over het KRW-programma om op de hoogte te blijven. Op de projectpagina <https://www.samenwerkenaanriviernatuur.nl/buitenwaarden-windesheim> is specifieke informatie te vinden over de opgave, nadere achtergrondinformatie over het gebied en de participatiemogelijkheden.